

Güzellik Salonlarının Epilasyon ve Depilasyon Uygulama Yetkisinde Kişi Sağlığı Bağlamında Sınırlar*

Limits on the Authority of Beauty Salon to Perform Epilation and Depilation in the Context of Personal Health

Nürşen Şenⁱ, Gürkan Sertⁱⁱ

ⁱDoktora Öğrencisi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Hukuku Programı

<https://orcid.org/0000-0003-1580-4653>

ⁱⁱProf.Dr., Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD., <https://orcid.org/0000-0002-0970-8406>

Öz

Amaç: Türkiye’de Güzellik salonlarında gerçekleştirilmesine izin verilen epilasyon ve depilasyon uygulamalarında yetki ile ilgili mevzuat ve yargı kararlarının insan sağlığı ve beden bütünlüğüne verilebilecek en az zarar bağlamında incelenmesi ve öneriler oluşturulmasıdır.

Yöntem: Türkiye’de Güzellik salonlarının kuruluşu ve faaliyetleri ile ilgili mevzuat kapsamında epilasyon ve depilasyon uygulamaları ile ilgili yetkileri çevirim içi kaynaklardan taranarak belirlenmiş, konu ile ilgili yargı kararları ve akademik yayınlar taranmıştır. Elde edilen bilgilerin bir arada incelenmesi ile güzellik salonlarının epilasyon ve depilasyon uygulamaları ile ilgili uygulama yetkileri konusu kişi sağlığı ve beden bütünlüğünün korunması temelinde incelenmiştir.

Bulgular: Mevzuat güzellik salonlarında epilasyon ve depilasyon uygulamalarının gerçekleştirilmesine olanak sağlarken meslek örgütleri, akademik yayınlar ve yargı kararları bu durumun kişi sağlığı ve beden bütünlüğü açısından risk içerdiği görüşüne dayanarak bu yetkinin kaldırılması ya da daraltılması yönünde bir yaklaşımdır.

Sonuç: Güzellik salonlarında gerçekleştirilecek girişimlerin sınırlarının belirlenmesinde kişilerin ruh ve beden sağlığını koruyacak yaklaşımlar esas alınmalıdır. Tıbbi girişim kapsamında olduğu kabul edilen işlemlerin yetkili kişilerce ve yeterli altyapı ve donanımın olduğu yerlerde gerçekleştirilmesi, kişinin ruhsal ve fiziksel sağlığının korunması açısından bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Güzellik Salonu, Sağlık Hizmet Sunumu, Toplum Sağlığı, Hukuki Sınırlar.

ABSTRACT

Purpose: To examine the legislation and judicial decisions regarding authorization in epilation and depilation practices that are allowed to be carried out in beauty salons in Turkey, in the context of the least harm that may be caused to human health and physical integrity, and to make recommendations.

Method: Within the scope of the legislation regarding the establishment and activities of beauty salons in Turkey, their powers regarding epilation and depilation practices were determined by scanning online sources, and judicial decisions and academic publications on the subject were scanned. By examining the information obtained together, the issue of enforcement powers of beauty salons regarding epilation and depilation practices was examined on the basis of protecting personal health and physical integrity.

Findings: While the legislation allows epilation and depilation practices to be carried out in beauty salons, professional organizations, academic publications and judicial decisions take an approach to remove or narrow this authority based on the opinion that this situation poses a risk for personal health and physical integrity.

Conclusion: Approaches that protect people's mental and physical health should be taken as a basis when determining the limits of interventions to be carried out in beauty salons. It is a necessity for the protection of the person's mental and physical health that procedures that are considered to be within the scope of medical intervention be carried out by authorized persons and in places with sufficient infrastructure and equipment.

Key Words: Health, Beauty Salon, Health Service Delivery, Community Health, Legal Boundaries.

* Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2025;15(2):671-677

DOI: 10.31020/mutftd.1583728

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 14 Kasım 2024; Kabul Tarihi- Accepted: 13 Aralık 2024

İletişim- Correspondence Author: Nürşen Şen <nursensen08@hotmail.com>

Bu derginin içeriği Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License kapsamında lisanslanmıştır.

Giriş

Günümüzde küreselleşen güzellik olgusu evrensel rol modeller üzerinden “*güzel olma, benzeme*” eğilimi oluşturmaktadır. Bir şeyin veya birinin güzel olarak algılanması, çoğunlukla estetik bir zevk, coşku ve hoşlanma duygusu uyandıran bir nitelik şeklinde ifade edilmektedir.¹

Tarihsel, kültürel, sosyolojik ve psikolojik alanda süreç ve etkilerinin ayrıca incelenmesi gereken güzellik kavramı, bu alanda yeni meslek ve kazanç sektörünü de geliştirmiştir. Günümüzde insanlar güzellik adına birçok işlem yaptırmaktadır.²

Güzellik endüstrisi, internet, sosyal medya başta olmak üzere medya kuruluşları aracılığıyla reklam ve pazarlama tekniklerinin kullanımı gibi yöntemlerle “ideal güzellik anlayışı” empoze etmektedir. Özellikle kadın güzelliği, çeşitli medya ve basın platformlarıyla kalıplaştırmaya çalışılmaktadır.³ Televizyon, sosyal medya, insanlara “mükemmel” ve “idealize edilmiş” bedenler sunarak, bireyleri güzelleştirme uygulamalarına yönlendirebilmektedir. Bir araştırmaya göre, plastik cerrahi hastalarının büyük bir bölümünün kozmetik cerrahiye yönelme kararlarında televizyon programları ve sosyal medyanın etkili olduğu belirtilmektedir.⁴

Güzelleşme adına yapılan çok sayıda işlemin bireylerin sağlığı üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Estetik ve kozmetik sektörünün hızla büyümesi ve karlılığını artırması, güzellik olgusunun ruh sağlığı için önemli olduğu algısının yaygınlaşmasına neden olmuştur.⁵ Kozmetik ve estetik uygulamalara başvurularak beden görünümünün iyileştirilmesinin ruh sağlığını da iyileştirmekte olduğu iddia edilmektedir.⁶ Bu bağlamda, beden algısıyla ilgili endişeleri olan bireylerin bir dizi estetik uygulamalara yöneldiği söylenmektedir.³ Estetik ve kozmetik uygulamaların, insanların kendilerini iyi hissetmelerine, özgüvenlerini artırmalarına ve ruh sağlıklarını korumalarına yardımcı olabileceği ileri sürülmektedir.⁷ Bu kapsamdaki tartışma ve yaklaşımların içeriği ne olursa olsun estetik ve kozmetik uygulama gerçekleştirilen kişilerin beden bütünlüklerinin, ruhsal ve fiziksel sağlıklarının bu uygulamalardan dolayı risk altında olduğu kabul edilmelidir.

Son yıllarda medikal estetik uygulamalarındaki gelişim ve ticari kâr marjının yüksek olması gibi sebepler, bu uygulamaları sağlık meslek mensubu olmayan yetkisiz kimseler için de cazip hale getirmiştir.⁸

Uluslararası Estetik Plastik Cerrahlar Birliği’nin (ISAPS) yayımladığı verilerde 2011-2016 yılları arasında Türkiye’de cerrahi olmayan operasyon (kimyasal peeling, ameliyatsız cilt sıkılaştırma, selülit tedavisi, ameliyatsız yağ azaltma, epilasyon vb.) sayısının %199 oranında arttığı belirtilmiştir.^{9,10} ISAPS’ın 2021 verilerine göre Türkiye’de toplam 950.365 operasyonun 485.875’i cerrahi olmayan operasyonlardan oluşmaktadır.¹¹ Dolgu, botoks, ve epilasyonun en çok uygulanan operasyonlar olduğu belirtilmektedir. Bu gibi girişimler hekimlere ait klinikler, güzellik merkezleri ve güzellik salonlarında uygulanmaktadır.¹⁰ Ancak, yapılan bir çalışmada epilasyona bağlı cilt lezyonlarının, malpraktis açısından incelenmesi amacıyla adli tıp kurumuna gelen 14 vakadan 12’sinin güzellik uzmanlarınca güzellik salonlarında gerçekleştirildiği belirlenmiştir.¹²

Türkiye’de güzellik salonları ile ilgili mevzuatın düzenlenmesi süreci karmaşık gelişmiştir.¹⁰

Güzellik salonlarının faaliyetleri arasında epilasyon/depilasyon uygulamalarında güzellik salonlarına yetki verilmesi mevzuat kapsamında en çok tartışılan konulardan biridir.¹² Bu makalede Türkiye’de güzellik salonlarında yetki dışı gerçekleştirilen uygulamalar kapsam dışı tutularak güzellik salonlarında gerçekleştirilmesine izin verilen uygulamalardan olan epilasyon ve depilasyon uygulamalarında beden ve ruh sağlığına verilebilecek zararın en aza indirilmesi bağlamında yetki tartışmaları ile ilgili bazı yargı kararları incelenmiş ve bu kararlar çerçevesinde öneriler oluşturulmuştur.

Mevzuat Kapsamında Güzellik Salonu ve Güzellik Uzmanı

Yürürlükte olan yasal düzenlemelerde güzellik salonunun tanımına rastlanmamaktadır. Ancak 2008’de yürürlükten kaldırılan, Güzellik ve Estetik Amaçlı Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik’te (12/5/2003 tarihli ve 25106 sayılı Resmî Gazetede) (GEASKHY) güzellik salonu “*güzellik ve estetik amaçlı olarak kişilere cilt ve vücut bakımı, makyaj, epilasyon ve benzeri hizmetlerin verildiği özel sağlık kuruluşu*” olarak tanımlanmış ve bu salonların gerçek veya tüzel kişilerce bir güzellik uzmanının sorumluluğu altında faaliyet gösterebilecekleri belirtilmiştir. Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik (ATT) (15.02.2008 tarih ve 26788 sayılı Resmî Gazete) ile GEASKHY yürürlükten kaldırılmış ve güzellik salonlarının çalışması ve denetlenmesi ile ilgili önemli değişikliklere gidilmiştir. Bu yeni Yönetmelikte güzellik salonlarının ruhsatlandırma, faaliyet ve denetimleri ile ilgili iş ve işlemlerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına Dair Yönetmelik (İAÇRY) kapsamında belediyelerce yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu Yönetmelikte hekimlerin güzellik salonunda çalışması halinde hekimlik yetkisinde olan tıbbi işlemleri güzellik salonunda uygulayamayacağının da altı çizilmiştir. Söz konusu Yönetmeliğe göre güzellik salonları sıhhi müesseselerdir. Yönetmelik, güzellik salonları için iş yerinin ruhsatlandırılması ile ilgili genel şartların yanında özel nitelikler, altyapı, fiziki, donanım, cihaz ve malzeme ile çalıştırılacak personel şartlarını da düzenlemiştir.

Güzellik salonları ile ilgili önemli bir unsur da güzellik uzmanıdır. Güzellik uzmanı ile ilgili önemli bir tanımlama Ulusal Meslek Standardı’nda yapılmıştır.¹³ Bu tanım kapsamında güzellik uzmanına geniş bir yetki tanındığı görülmektedir. Bu kapsamda güzellik uzmanının iş sağlığı ve güvenliği standartlarına uygun çalışma ortamının düzenlenmesi ile ilgili yükümlülüğünün yanında müşterilere sunulan cilt ve vücut bakımı hizmetlerinde kullanılacak ürünleri, yöntemleri ve cihazları belirleme yetkisinin olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Güzellik uzmanına peeling, buhar uygulaması, gözenek temizliği, tonik, serum ve nemlendirici gibi birçok bakım adımını gerçekleştirme yetkisi de verilmiştir. Bunun yanı sıra vücut bakımı ve masajı gibi hizmetleri sunma, epilasyon ve depilasyon gibi işlemleri yapma yetkisi tanınmıştır. Güzellik uzmanının kaş şekillendirme, müşterinin isteğine göre makyaj yapma, kullanılacak kozmetik ürünleri seçme yetkilerine de Ulusal Meslek Standardı’nda yer verilmiştir.¹³ Güzellik uzmanı olabilmek için Güzellik Uzmanlığı Sertifikasına sahip olmak gerekmektedir. Sertifika, 06.05.2019 tarih ve 12 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı (M.E.B.) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından alınan Karar ile program içeriği belirlenen 310 ders saati teorik, 516 ders saati uygulamalı eğitim olmak üzere toplam 826 ders saatinden oluşan kurs programını tamamlaması ile yazılı ve uygulamalı kurs bitirme sınavından başarılı olunması sonucu verilmektedir. Kurslara katılımda 19 yaşından gün almış olmak yeterlidir. Bu alanda alınması aranan bir eğitim şartı mevcut değildir. En az ilkokul ve/veya ilköğretim düzeyinde eğitimi tamamlamış bireyler katılabilmektedir. Ayrıca sertifika programları M.E.B’den onaylı özel öğretim kurumları tarafından düzenlenebilmektedir.¹⁴

Bu bağlamda güzellik salonunu, güzellik uzmanı tarafından mesleki faaliyet alanlarında hizmet veren işyeri olarak tanımlamak mümkündür.

Güzellik Salonunda Yapılabilecek ve Yasak Olan İşlemler

Güzellik salonunda uygulanabilen işlemler İAÇRY’de sıralanmıştır. Buna göre el ve ayak cilt bakımı, vücut bakımı ile ilgili olarak çeşitli cihazlarla yapılan selülit giderici uygulamalar, lifting, oksijen ve ozon bakımı, el ve ayak lenf drenaj uygulaması, elektrik akım sistemli ve ısı veren cihazlarla bakım, vakum ve basınçlı bakım, SPA bakımları, masaj uygulamaları, bronzlaştırıcı solaryum uygulamaları, artistik ve plastik ve ileri makyaj uygulaması, kaş ve kirpik şekillendirme, protez kirpik uygulamaları, kalıcı makyaj işlemleri güzellik salonlarında gerçekleştirilebilecektir.

Aynı Yönetmelik'te güzellik salonlarında lazer veya IPL ile akne, cilt yenileme, vasküler damar tedavisi, pigmentli lezyon tedavisi, deriye veya deri altına enjeksiyonla müdahalede bulunmayı gerektiren işlemler, kimyasal, bitkisel ve mekanik peeling işlemleri, invaziv girişimler ile tabip yetkisindeki tıbbi işlemlerin yapılması yasaklanmıştır.

Bu düzenlemelerde güzellik salonlarında gerçekleştirilmesine izin verilmeyen işlemlerin zaman zaman güzellik salonlarında uygulandığı internet araştırmalarından konu ile ilgili çıkan haberlerden ve dava konusu uyuşmazlıklardan anlaşılabilmektedir.¹⁵

Epilasyon, *“vücuttaki istenmeyen kılları/tüyleri kalıcı olarak yok etme işlemi”*, foto epilasyon, *“yoğun darbeli ışık manasına gelen ve epilasyon da dahil olmak üzere çeşitli dermatolojik durumlar için kullanılan hafif terapi”*, depilasyon ise *“vücuttaki istenmeyen kılları/tüyleri geçici olarak yok etme işlemi”* olarak tanımlanmaktadır.¹² Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan bazı genelgelerle ve yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle güzellik salonlarının epilasyon/depilasyon uygulamalarının gerçekleştirmesine izin vermesi de güzellik salonlarında gerçekleştirilecek uygulamalarda yetki tartışmasının gündemde olmasına neden olmuştur.

Epilasyon ve Depilasyon Cihazlarının Kullanımı

Mülga GEASKHY'de yer alan lazer ve foto epilasyon işlemlerinin güzellik uzmanlarınca uygulanamayacağına dair hüküm mevcut iken, 2008 yılında düzenlenen ATT Yönetmeliği ile Mülga Yönetmelik yürürlükten kaldırıldığından bu uygulamaların kim tarafından yapılacağı ile ilgili mevzuat boşluğu oluşmuştur. Sağlık Bakanlığının uygulama birliğinin sağlanması amacıyla il Valiliklerine gönderdiği 31/12/2008 tarih ve 49395 sayılı “Estetik Amaçlı IPL Cihazları” konulu duyuru yazısı ile foto epilasyon uygulamalarının güzellik salonlarında icra edilebileceği belirtilmiştir. Yazıda IPL (foto epilasyon) cihazlarının üretimi konusunda iki yöntemin olduğu ifade edilmiş buna göre bu cihazların bazılarının Tıbbi Cihaz Yönetmeliği kapsamında (93/42/EEC) tıbbi amaçla kullanılmak üzere üretilirken, bazılarının Düşük Voltaj Yönetmeliği kapsamında (73/23/EEC) üretildiği ve bunların tıbbi olmayan yalnızca estetik amaçlı olarak kullanılan cihazlar olduğu belirtilmiştir. Ek olarak yazıda tıbbi olan IPL cihazlarının kullanılması açısından sağlık personelinin yetkili olduğunun altı çizilmiş buna karşılık tıbbi amaçlı olmayan IPL cihazlarının kullanımında sağlık personeli olma zorunluluğunun olmadığı vurgulanarak bu cihazları kullanacakların cihazın kullanmak ile ilgili eğitim almasının oluşabilecek zararları engelleme açısından yeterli olduğu ifade edilmiştir.

Ancak Sağlık Bakanlığı aleyhine açılan davada, Danıştay 10. 13. Daireleri Müşterek Kurul tarafından 07/10/2009 tarih ve E.2009/5600 sayılı kararı ile söz konusu genel yazının yürütülmesi durdurulmuş, Danıştay 13. ve 15. Dairelerinin E.2013/2787-K.2013/10563 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.¹⁶ Kararda özellikle güzellik salonlarında kullanılacak IPL Cihazlarının nitelikleri ve üretimi ile ilgili belirsizliklere, cihazların yoğunlaştırılmış ışık enerjisi vermesi nedeniyle yetkili bir uzman tarafından kullanılmasının önem taşıyıp taşımadığının, bu cihazların uzman hekimler dışındakiler tarafından kullanımının sağlık açısından tehlike taşıyıp taşımadığının bu cihazlarla yapılan uygulamaların tıbbi girişim olarak kabul edilip edilmeyeceğinin tıbben ve bilimsel olarak açıklanması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda uzman hekimler dışındaki kişilerin IPL cihazı kullanmasına, foto epilasyon uygulamasına izin veren Genelge iptal edilmiştir. Bu karar Sağlık Bakanlığı tarafından temyize götürülmüşse de Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından kararda temyiz istemi reddedilmiştir.¹⁷ Kararda cihazlarla yapılan uygulamalarla insan vücudunda yanık, yara, gibi kalıcı komplikasyonların oluşabileceğine işaret edilerek bundan kaynaklanan sorumluluğun hekimler tarafından üstlenilmesinin haklı olduğunu gösteren bilimsel görüşlere rağmen; IPL cihazının kullanımı için konuda yeterli olduğu konusunda şüphe bulunan güzellik uzmanına yetki verilmesinin hukuka uygun görülmediği belirtilmiştir.

Bu gelişmeler devam ederken nihayet İAÇRHY’de 2010 yılında değişikliğe gidilerek güzellik salonlarının niteliklerini düzenleyen hükümler eklenmiş ve güzellik salonlarının foto epilasyon yapmasını engelleyen hükümlere yer verilmiştir. Ancak 2012 yılında yapılan değişiklikle de epilasyon ve depilasyon işlemlerinin yapılmasının önü açılmış ve güzellik uzmanlarının Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı kurslardan diploma veya kurs bitirme belgesine sahip olmaları kuralı getirilmiştir. Ancak söz konusu değişiklik de uyumsuzluk konusu edilmiş ve önce yürütülmesi durdurulmuş ve akabinde iptali yönünde karar tesis edilmiştir.¹⁶ Danıştay Yönetmelikteki bu değişikliği kararında iki temel başlığa dayandırılarak iptal etmiştir. Kararda öncelikle IPL cihazlarının teknik özelliklerine dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede kararda Tıbbi Cihaz Yönetmeliğine göre tedavi amaçlı üretilen IPL cihazları ile, düşük voltaj direktifine göre sadece epilasyon ve depilasyon uygulamaları amacıyla üretilen cihazların teknik özellikleri arasında bir fark bulunmamasına bağlı olarak denetimlerde bu cihazların birbirinden ayırt edilmesinin mümkün görülmediğine vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda cihazların teknik özelliklerine göre ayırt edilmemesinin, kullanım amaçlarının sınırlarının belirlenememesinin denetlemeler açısından sorunlu olduğuna dikkat çekilmiş ve cihazların kullanılma amaçlarının genişletilmesi riskine işaret edilmiştir. Ayrıca kararda cihazların bedene zarar verme risklerine de vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda *“IPL cihazlarının, diğer monokromatik ışık kaynaklarında (lazer) olduğu gibi deri üzerinde bazı komplikasyonlara neden”* olabildiğine vurgu yapılmış ve komplikasyonların tedavisini üstlenebilecek kişiler tarafından uygulanması gerektiğinin altı çizilmiştir. Kararda bu komplikasyonların tedavisinin hekimlerin üstlenebileceklerine özellikle vurgu yapılmıştır.¹⁸

Akabinde 2017 yılında güzellik salonlarının depilasyon ve epilasyon işlemlerini yapılabileceği yönünde Yönetmelikte değişiklik yapılmış, bu değişikliğe Türk Dermatoloji Derneği ile Türkiye Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği tarafından yürütmeyi durdurma ve iptal davası açılmıştır. Bu hükmü Danıştay 10. Dairesi 12/11/2020 tarihli kararı ile güzellik salonlarında foto epilasyon uygulamalarının önünü açan düzenlemeyi oy çokluğu ile iptal etmiştir. Danıştay, iptal kararı gerekçesinde, Sağlık Bakanlığı tarafından konu hakkında verilen bilimsel görüşlerin birbiri ile çeliştiğine vurgu yapmıştır. Aynı kararda Danıştay ayrıca potansiyel riskleri olan uygulamaların tıbbi yeterliliği olmayan kişilerce sunulmasının neden olabileceği risklere dikkat çekmiştir. Kararda Danıştay, özellikle dermatoloji veya plastik cerrahi uzmanlarının gerçekleştirmesi gereken işlemlerin güzellik salonlarında gerçekleştirilmesinin riskli olduğuna işaret etmiştir. Bu kararda Danıştay hangi cihazların kullanılabileceği konusundaki belirsizlikler ve denetim mekanizmalarındaki yetersizliklere de vurgu yapmıştır. Danıştay, bu gibi hususların güzellik salonlarında sağlık hizmetlerinin güvenliği ve kalitesi konusunda ciddi endişelere neden olduğunu, daha etkin denetim mekanizmalarının ve belirli standartlara uyumu sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmiştir.¹⁹ Karar temyiz aşamasında olup henüz çalışmamızın yapıldığı tarih itibarıyla sonuçlanmamıştır.

Epilasyon uygulamaları konusundaki güncel düzenleme, İAÇRİY’de yapılan 25/8/2022 tarihli son değişiklikle güzellik salonlarında gerçekleştirilen tüy uygulamaları ile ilgili; *“600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (IPL) ve sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/cm2 enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer ekipmanı ile”* lazer epilasyon işlemlerinin gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç

Makalemizde yer verdiğimiz epilasyon ve depilasyon uygulamalarının güzellik salonlarında uygulanmasına yetki verilmesine ilişkin yargı kararlarında, kullanılan cihazların yetkili sağlık personeli dışındaki kimselerce (güzellik uzmanları) kullanımının insan sağlığını tehdit eden unsurlar oluşturduğuna özellikle dikkat çekilmiş, kullanılan cihazların tıbbi cihaz olup olmadığı ile tıbbi cihaz olarak tanımlanamasa da cihazın kullanım fonksiyonlarının tıbbi uygulamalar içine girip girmediği hususları temel alınarak karar verilmiştir. Bu kararlar bağlamında güzellik salonlarında; İAÇRİY’de yapılan 25/8/2022 tarihli son değişiklikle sınırları belirlenmiş lazer ekipmanı ve lazer epilasyon işlemleri gerçekleştirilecektir.

Güzellik salonlarında gerçekleştirilecek girişimlerin sınırlarının belirlenmesinde kişilerin ruh ve beden sağlığını koruyacak yaklaşımlar esas alınmalıdır. Girişimlerin niteliği ve içeriğine göre girişimi gerçekleştirecek kişinin yeterli eğitimi almış olup olmadığı, karşılaşılabilecek istenmeyen durumların yönetiminin üstlenilme yeterliliğinin bulunup bulunmadığı, cihazların ve cihazlarla gerçekleştirilen girişimlerin denetlenebilirliği de göz önünde bulundurulmalıdır. Tıbbi girişim kapsamında olduğu kabul edilen işlemlerin güzellik salonlarında yapılabilecek işlemlere dahil edilmesini engelleyecek düzenleme ve yaklaşımların geliştirilmesi gerekmektedir. İnsan beden bütünlüğüne müdahale içeren girişimlerin yetkili kişilerce ve yeterli altyapı ve donanımın olduğu yerlerde gerçekleştirilmesi, kişinin ruhsal ve fiziksel sağlığının korunması açısından bir gerekliliktir. Yetkili kişi tarafından uygun koşullarda gerçekleştirilen girişimler, bireyin beden bütünlüğü açısından karşılaşılabilecek risk olasılığını azalttığı gibi karşılaşılan komplikasyonların yönetiminde başarı olasılığını da arttıracaktır.

Bilgi

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler. Bu araştırmada herhangi bir kişi ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Araştırmacı Katkı Oranı Beyanı

Nürşen Şen: Fikir, tasarım, kaynak taraması, makale yazımı.

Gürkan Sert: Danışmanlık, analiz ve yorum, eleştirel inceleme.

Kaynaklar

1. Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (Internet) Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13/01/2023
2. Tiryaki S. Kadın Sporcu Fotoğraflarıyla Bedenin Pazarla(n)ması” Selçuk İletişim, 2014;8(2):222.
3. Baudrillard J. Tüketim Toplumu Söylenceleri Yapıları. (Çev. Hazal Deliceçaylı ve Ferda Keskin). 4. Basım, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2010; 32.
4. Twenge JM, Campbell WK. Asrın Vebası: Narsisizm İletti, (Çev. Özlem Korkmaz), Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2010: 21.
5. Inceoğlu Y, Kar A. Yeni Güzellik İkonları: İnsan Bedeninin Özgürlüğü mü, Mahkûmiyeti mi? Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi 2009;10(1):7-31.
6. Merianos, A, Vidourek RA, King K. Medicalization of Female Beauty: A content analysis of cosmetic procedures. Qual Rep 2013;18(46):1-14.
7. Sezgin D. Yaşam Tarzı Önerileri Bağlamında Sağlık Haberlerinin Analizi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2011;2(2):55.
8. Araslı O. Medyadan “Estetik-Güzellik” Uygulamalarına “Merdiven Üstü” Bir Bakış “Adana’daki Sahte Estetik İddiaları” Hakkındaki Haberlerin Değerlendirilmesi, Atatürk İletişim Dergisi 2017;14: 62.
9. ISAPS Global Survey Results. 2018, (Internet) Erişim Adresi: <https://www.isaps.org/media/wifiy3oo/isaps-global-survey-results-2018-1.pdf>, Erişim Tarihi: 04.02.2023.
10. Doğan A, Köse S, Zabunoğlu H. Sağlık Perspektifinden Güzellik Salonları ve Türkiye’de Mevcut Durum, Eurasian Journal of Health Technology Assessment 2021;5(2):139.
11. ISAPS Global Survey Results, 2021, (Internet) Erişim Adresi: https://www.isaps.org/media/vdpdanke/isaps-global-survey_2021.pdf, Erişim Tarihi:04.02.2023.
12. Kar H, ve ark. Lazer Epilasyona Bağlı Cilt Lezyonlarının Malpraktis Açısından Değerlendirilmesi, The Bulletin of Legal Medicine 2016;21(3):155.
13. T.C. Resmî Gazete (2021) Mesleki Yeterlilik Kurumu Ulusal Meslek Standardı Güzellik Uzmanı Seviye 4 Revizyon No: 01 13UMS0287-4 20 Ağustos 2021. Sayı: 31574 (Mükerrer). Başbakanlık Basımevi. Ankara.
14. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Bölgesel İnceltme Uygulayıcısı, Cilt Bakımı Uygulayıcısı, Epilasyon Uygulayıcısı, Güzellik Uzmanı, Kalıcı Makyaj Uygulayıcısı, Makyaj Uygulayıcısı ve Manikür Uygulayıcısı (Manikürist) Kurs Programları. Karar Tarihi: 06.05.2019, Karar Sayısı:12, Erişim Adresi: https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/13122254_Guzellik_UzmanY_Kurs_ProgramY.pdf, Erişim Tarihi: 11/11/2024.
15. Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü 31/12/2008 tarih ve 49395 sayılı yazısı. Erişim Adresi: <https://shgm.saglik.gov.tr/Eklenti/4499/0/estetik-amacli-ipl- cihazlari-hk-06052014-456pdf.pdf>, Erişim Tarihi: 27/09/2023.

16. Danıştay 15. Daire E.2013/2787 K.2013/10563.
17. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E.2014/4391, K.2016/3203.
18. Danıştay 17. Daire E. 2015/12196, K.: 2016/440, K.T: 28/1/2016.
19. Danıştay 10. Dairesi 2017/1846 E. 2020/4821 K. 12/11/2020 T.